

บทที่ ๕

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินคดีอาญา มีหลักสากลที่ประเทศต่าง ๆ ใช้เป็นหลักในการดำเนินคดีอาญา คือหลักที่ว่าบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดอาญานั้น ในเบื้องต้นให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดของศาล แสดงว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิด ซึ่งหลักนี้ประเทศไทยก็ได้ยึดถือเป็นหลักในการดำเนินคดีอาญาเช่นเดียวกัน

การที่จะพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดหรือเป็นบุคคลที่บริสุทธิ์นั้นกระทำได้โดยการนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ พยานหลักฐานที่ว่านี้ได้แก่พยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ โดยทั้งฝ่ายที่กล่าวหาและฝ่ายที่ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิที่จะอ้างและนำพยานหลักฐานทั้งสามประเภทดังกล่าว เข้าสืบในชั้นศาลเพื่อสนับสนุนข้ออ้างและขอต่อสู้คดีของตนได้ แต่มีข้อจำกัดอยู่ว่าพยานที่จะนำมาพิสูจน์นี้จะต้องเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น

การได้มาซึ่งพยานหลักฐานจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องพิจารณาถึง เป็นเบื้องต้นว่าเป็นการได้มาโดยชอบหรือไม่ เพราะถ้าเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยไม่ชอบ กฎความยอมไม่มีสิทธิจะอ้างเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้

การชี้ตัวผู้ต้องหาเป็นวิธีการได้มาซึ่งพยานหลักฐานอย่างหนึ่ง และผลที่ได้จากการชี้ตัวผู้ต้องหาจะสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่ออ้างพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาได้ ดังนั้น พยานที่ชี้ตัวผู้ต้องหาจึงต้องชี้โดยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมาย และมีหลักอยู่ว่าถ้าเป็นการชี้โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

(Scientific Identification) ที่กระทำโดยพยานผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการพิเศษ ในห้องทดลอง ได้แก่การตรวจเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือ การตรวจกลุ่มเลือด การตรวจเส้นใยเส้นผ่าของครายที่พบในที่ที่เกิดเหตุกับของผู้ต้องหาเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไรหรือไม่ พยานจะต้องทำให้ถูกต้องตามขั้นตอน ตามหลักวิชาการทางวิทยาศาสตร์ ผลที่ได้รับเป็นประการใดถึงจะใช้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ และถ้าเป็นการชี้ตัวผู้ต้องหา โดยอาศัยความจดจำของพยาน(Personal Identification) ได้แก่การชี้ตัวผู้ต้องหา โดยวิธียืนเคียงคู่ (Line up) วิธียืนเดี่ยว (Show up) วิธีถ่ายภาพ (Photograph) และวิธีโดยอาศัยเสียง (Voice) พยานต้องชี้โดยอาศัย ความจดจำของพยานเอง มิใช่ชี้โดยอาศัยการชี้แนะจากพนักงานสอบสวนหรือบุคคลอื่น

ปัญหาที่เกี่ยวกับการชี้ตัวผู้ต้องหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเวลานี้ มิใช่เกิดจากการชี้ตัวผู้ต้องหาโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพราะการชี้ตัวผู้ต้องหาวิธีนี้สามารถตรวจสอบได้โดยอาศัยพยานผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการพิเศษนั้นเองว่าใครทำการชี้ตัวผู้ต้องหาโดยถูกวิธีหรือไม่ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากการชี้ตัวผู้ต้องหา โดยอาศัยความจดจำของพยาน เนื่องจากการชี้ตัวผู้ต้องหาวิธีนี้ที่พนักงานสอบสวน ผู้จัดให้มีการชี้ได้ จัดทำขึ้นเช่นที่ท่าอยู่ทุกวันนี้ ส่วนมากยังไม่ได้ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาอย่างเพียงพอ อันอาจก่อให้เกิดการชี้ตัวที่ผิดพลาด และมีผลกระทบต่อการเสนอความเห็นของพนักงานสอบสวน การสั่งคดีของพนักงานอัยการ และการพิพากษาลงโทษจำเลยผิดตัวได้

จากประสบการณ์และการศึกษาคนคว่ำของผู้เขียนพบว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาเรื่องการชี้ตัวผู้หาอย่างไม่เป็นธรรมขึ้นนั้นมีหลายประการ ซึ่งปัญหาแต่ละประการผู้เขียนจะใคร่เสนอแนวทางแก้ไขเป็นลำดับไปดังนี้

๑. ปัญหาเกี่ยวกับความไม่สมบูรณ์ของระเบียบ ซึ่งทางแก้ก็คือการปรับปรุงระเบียบให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๑.๑ ไม่ได้กำหนดหลักการให้แน่ชัดว่า กรณีอย่างใดบ้างที่จะต้องจัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหา และกรณีอย่างใดบ้างที่ไม่ต้องจัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหา ซึ่งผล

ของการไม่กำหนดหลักการดังกล่าวไว้แต่ต้น ทำให้เกิดปัญหาว่าบางคดีพนักงานสอบสวนควรจัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหา แต่พนักงานสอบสวนไม่จัดทำ ทำให้เกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับพยานหลักฐาน เมื่อคดีถึงชั้นพนักงานอัยการและศาล แต่บางคดีซึ่งไม่จำเป็นต้องจัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหา แต่พนักงานสอบสวนก็จัดทำขึ้น ทำให้เสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์แทนที่จะใช้เวลาไปสอบสวนพยานหลักฐานอื่น

ผู้เขียนจึงขอเสนอหลักการในเรื่องนี้คือ

ก่อนจัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนต้องสอบถามพยานผู้ชี้เกี่ยวกับตัวคนร้ายถึงเรื่องลักษณะทั่วไปของคนร้าย คำนิรूपพรรณ เช่น เพศ อายุ ขนาด รูปร่างหน้า และลักษณะพิเศษที่พยานผู้ชี้สามารถจำคนร้ายได้แม่นยำ และถ้าได้ความอย่างไรอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ถือว่าไม่มีความจำเป็นจะต้องจัดให้มีการชี้ตัว

ก. พยานจำคนร้ายไม่ได้เลย เช่น ใจความว่าคนร้ายเข้ามาทางด้านหลัง กระซอกสร้อยคอทองคำที่พยานสวมใส่อยู่แล้ว คนร้ายวิ่งหลบหนีไปโดยพยานไม่สามารถหันไปมองคนร้ายได้ทัน

ข. พยานรู้จักตัวคนร้ายมาก่อนเกิดเหตุ เช่น เป็นญาติ เพื่อนบ้าน คนร่วมงาน ซึ่งมีความคุ้นเคยกับพยานมาก่อน พยานสามารถจำตัวคนร้ายได้แน่นอน เพราะกรณีนี้ถึงจะไม่มีการจัดให้พยานชี้ตัว ตำรวจก็สามารถจับตัวคนร้ายมาดำเนินคดีได้ถูกต้อง

ค. พยานรู้ถึงรูปพรรณของผู้ต้องหาภายหลัง เมื่อมีการจับตัวผู้ต้องหาได้แล้ว เช่น ได้มีการแถลงข่าวแก่สื่อมวลชนถึงการจับตัวคนร้ายได้ ทำให้รูปภาพของผู้ต้องหาไปปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์ จอโทรทัศน์ ซึ่งกรณีนี้พยานอาจจำผู้ต้องหาได้ เนื่องจากเห็นภาพผู้ต้องหาในหน้าหนังสือพิมพ์หรือจอโทรทัศน์ เมื่อมีการจัดให้ชี้ตัวพยานก็จะชี้ตัวผู้ต้องหาได้ถูกต้อง เพราะพยานเคยเห็นผู้ต้องหาในหน้าหนังสือพิมพ์หรือจอโทรทัศน์มาก่อน ไม่ใช่ชี้เพราะอาศัยความจดจำของพยานที่มีต่อคนร้าย

ถ้าเป็นกรณีอื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้ว พนักงานสอบสวนควรจัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหาเสมอ

๑.๒ ไม่ใ้กำหนดสถานที่ชี้ตัวให้แน่ชัดว่าจะให้ชี้ที่สถานที่ใดเป็นหลัก
 ตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีว่าด้วยการชี้ตัวผู้ต้องหาที่กำหนดแต่
 เพียงว่า สถานที่ชี้จะชี้ในสถานที่ซึ่งสถานีตำรวจตั้งอยู่หรือจะชี้ที่สถานที่อื่นก็ได้ โดย
 ให้เลือกสถานที่ ๆ มีแสงสว่างเป็นอย่างดี และเป็นที่มีที่กำลังพอที่จะป้องกันมิให้
 ผู้กล่าวหาหรือพยานที่ยังมิได้ชี้ตัวได้เห็นตัวผู้ต้องหาก่อนที่จะชี้ตัว ทำให้เกิดปัญหา
 ใ้ความบางครั้งพนักงานสอบสวนอาจจัดให้พยานชี้ตัวผู้ต้องหาหน้าห้องขังนั้นเอง และ
 บางครั้งตัวผู้ต้องหาที่ยื่นเข้าแถวโดยมีบุคคลอื่นยื่นปะปนอยู่ภายในห้องขัง ซึ่งนับว่า
 เป็นสถานที่ ๆ ไม่เหมาะเป็นอย่างยิ่ง ทางที่ดีควรกำหนดให้มีสถานที่สำหรับการ
 ชี้ตัวให้เป็นกิจจะลักษณะ เช่นกำหนดให้มีห้องสำหรับชี้ตัวผู้ต้องขังโดยเฉพาะ เว้นแต่
 มีเหตุจำเป็นเร่งด่วน เช่นผู้ต้องหาป่วยหนัก พยานใกล้ตาย จึงให้ชี้ที่นอกสถานที่ซึ่งจัดทำ
 ขึ้นดังกล่าวได้

๑.๓ วิธีการชี้ตัวควรกำหนดเพิ่มเติม

ตามระเบียบกำหนดวิธีการชี้ตัวผู้ต้องหาเพียง ๒ อย่าง คือ วิธีการ
 ชี้ตัวแบบยืนเคียงคู่ (Line up) กับ วิธีการชี้ตัวแบบใช้ภาพ (Photograph) เท่านั้น
 ซึ่งความจริงแล้วมีวิธีการชี้ตัวถึง ๔ วิธี โดยนอกจากวิธีการชี้ตัวทั้ง ๒
 วิธีดังกล่าวแล้ว ยังมีวิธีการชี้ตัวแบบยืนเดี่ยว (Show up) และวิธีการชี้ตัวแบบ
 อาศัยเสียง (Voice) ฉะนั้น จึงควรเพิ่มเติมวิธีการชี้ตัวผู้ต้องหาอีก ๒ วิธี
 ดังกล่าวไว้ในระเบียบด้วย เพราะแต่ละวิธีก็มีข้อดีข้อเสียแตกต่างกัน และโดยหลักแล้ว
 การจะเลือกใช้วิธีชี้ตัวผู้ต้องหาจะใช้วิธีใดก็ควรเลือกวิธีชี้ตัวผู้ต้องหาที่มีข้อ
 บกพร่องน้อยที่สุด เพื่อไม่ให้เกิดการชี้ตัวผิดพลาด ซึ่งจากการศึกษาคนพบว่า
 วิธีการยืนเคียงคู่ (Line up) เป็นวิธีการชี้ตัวที่มีข้อบกพร่องน้อยที่สุด เพราะ
 ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหามากกว่าวิธีอื่น ดังนั้น ควรกำหนดให้ใช้วิธีการชี้ตัว
 ผู้ต้องหาโดยวิธียืนเคียงคู่ (Line up) เป็นหลัก และกำหนดให้วิธียืน
 เดี่ยว (Show up) วิธีใช้ภาพ (Photograph) และวิธีอาศัยเสียง
 (Voice) เป็นข้อยกเว้น

ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการชี้ตัวโดยวิธียื่นเคียงคู่ (Line up) กับการชี้ตัวโดยวิธียื่นเดี่ยว (Show up) ที่ว่าจำเป็นหรือไม่ต่องานใหญ่ของหาที่ถูกชี้มองเห็นตัวพยานคนนั้น เห็นว่ามีสิ่งสมควรพิจารณาคือ

ถ้ากำหนดให้ผู้ต้องหาต้องเห็นตัวพยานผู้ชี้แล้ว จะทำให้เกิดผลดี คือผู้ต้องหาจะใคร่ทราบด้วยตนเองว่า พยานชี้ตัวผู้ต้องหาถูกหรือไม่ ซึ่งก็ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาได้มาก แต่ผลเสียอาจตกอยู่กับพยานผู้ชี้ เพราะผู้ต้องหาอาจเป็นผู้มีอิทธิพลทำให้พยานเกรงกลัวหากต้องเผชิญหน้ากัน เป็นเหตุให้พยานไม่กล้าชี้ผู้ต้องหาแม้ว่าผู้ต้องหาจะใส่คนร้ายก็ตาม ทั้งนี้เพราะพยานอาจเกิดความไม่แน่ใจว่าเมื่อตนชี้ผู้ต้องหาแล้ว เจ้าพนักงานตำรวจจะให้ความคุ้มครองตนและครอบครัวได้เพียงใด

ดังนั้น เพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองแก่พยานและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหา ผู้เขียนเห็นว่า โดยหลักควรให้ผู้ต้องหาเห็นพยานผู้ชี้ได้ เว้นแต่กรณีผู้ต้องหาเป็นผู้มีอิทธิพล จึงให้สิทธิพยานที่จะชี้ผู้ต้องหาโดยไม่ให้ผู้ต้องหารู้ตัวว่าตัวเองถูกชี้ เช่นให้ชี้ในห้องซึ่งมีกระจกใสมองเห็นด้านเดียว

๑.๔ ไม่ได้กำหนดให้มีพยานคนกลางอยู่ด้วยในการจัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหา

ทำให้เกิดปัญหาว่า พนักงานสอบสวนผู้จัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหาอาจกระทำการอันเป็นการชี้แนะให้พยานชี้ตัวผู้ต้องหาขึ้นได้ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะพนักงานสอบสวนได้สอบสวนดำเนินคดีกับผู้ต้องหาแล้ว ก็ย่อมต้องการพยานหลักฐานมาสนับสนุนว่าผู้ต้องหาคือคนร้ายที่กระทำผิด เมื่อการชี้ตัวผู้ต้องหาเป็นการได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่จะสนับสนุนคดีหาพยานชี้ตัวผู้ต้องหาได้ถูกต้อง พนักงานสอบสวนจึงอาจใช้วิธีชี้แนะให้พยานชี้ตัวผู้ต้องหา เพื่อต้องการพยานหลักฐานดังกล่าว

ตามระเบียบปรากฏว่า บุคคลที่อยู่ด้วยในการจัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหา ไม่ได้กำหนดให้มีบุคคลที่เป็นกลางคอยสังเกตการณ์แต่อย่างใด จึงเป็นช่องทางให้พนักงานสอบสวนฝ่าฝืนระเบียบที่กำหนดห้ามไม่ให้ผู้ใดกระทำการอย่างใดอันเป็นเชิงแนะนำพยานให้ชี้ตัวคนใดได้

ดังนั้น ทางแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวจึงควรกำหนดให้พยานคนกลางอยู่ภายใต้
ในการชี้ตัว โดยควรกำหนดให้ทนายความเป็นคนกลาง เพราะมีผลดี เพราะทนายความ
ย่อมจะรักษามาตรประโยชน์ของผู้ต้องหาได้ และจะทำหน้าที่คอยคัดค้านถ้าเห็นว่าพนักงาน
สอบสวนจัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหาโดยไม่ชอบ

ทนายความซึ่งเป็นคนกลางนี้ ควรจะเป็นคนกลางจริง ๆ ดังนั้น จึงไม่ควร
เป็นทนายความที่ผู้ต้องหาเป็นผู้จัดหาเอง แต่ควร เป็นทนายความทั่ว ๆ ไป ซึ่งไม่มีส่วนได้
เสียในคดี

วิธีการที่จะให้ทนายความประเภทนี้ก็โดยการกำหนดให้เป็นหน้าที่ของทนายความ
อย่างหนึ่งที่จะต้องทำหน้าที่คอยสังเกตการณ์ เมื่อพนักงานสอบสวนจัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหา
และกำหนดให้มีการจัดทำบัญชีรายชื่อของทนายความเรียงตามลำดับไว้ เช่น เกี่ยวกับการ
จัดทำบัญชีรายชื่อทนายความที่ศาลขอแรง ดังที่กำหนดในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา มาตรา ๑๗๓ ซึ่งศาลใช้ในกรณี มีการพิจารณาคดีซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูง
ตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไป

เมื่อทนายความได้รับแจ้งให้ไปทำหน้าที่สังเกตการณ์ ในการที่พนักงานสอบสวน
จัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหา ทนายความที่จะเป็นผู้ไปปฏิบัติหน้าที่นั้น ก็ให้ไปตามลำดับที่ได้รับ
แจ้งตามที่กำหนดในบัญชีรายชื่อดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม หากท้องที่ใดไม่สามารถจัดหาทนายความได้ ก็อาจให้ญาติพี่น้อง
ของผู้ต้องหานั้นเอง เป็นคนกลางคอยสังเกตการณ์และคัดค้านได้ เช่นเดียวกับทนายความ
โดยให้ผู้ต้องหา เป็นผู้เลือกว่าจะเลือกญาติพี่น้องคนใด

วิธีการที่จะให้พยานคนกลางดังกล่าว เข้ามาก็กระทำโดยกำหนดให้เป็นหน้าที่
ของพนักงานสอบสวนผู้จัดให้มีการชี้ตัวผู้ต้องหาต้องแจ้งให้พยานคนกลางดังกล่าวทราบ

๑.๕ ไม่ได้กำหนดให้จุดชื่อที่อยู่ของผู้ที่ร่วมยื่นในเนเธอร์แลนด์กับผู้ต้องหาลงใน
บันทึกการชี้ตัว

คามระเบียบไม่ใ้กำหนดให้บันทึกชื่อที่อยู่ของบุคคลที่ยื่นอยู่ในแถวกับผู้ต้องหา
 ลงในบันทึกการชี้ตัวผู้ต้องหาที่พนักงานสอบสวนผู้จัดใหม่การชี้ตัว ต้องจัดทำขึ้นเมื่อการ
 ชี้ตัวผู้ต้องหาเสร็จสิ้นลง ทำให้เกิดปัญหาขึ้นไ้ควา พนักงานสอบสวนอาจกระทำการ
 ชี้แนะพยานให้ชี้ตัวผู้ต้องหาได้ โดยการจัดให้บุคคลที่พยานเคยเห็นหน้ารู้จักมาก่อนร่วมยื่น
 เข้าแถวกับผู้ต้องหาเพื่อให้พยานชี้ตัว คงมีเพียงผู้ต้องหาเท่านั้นที่พยานไม่เคยรู้จักมาก่อน
 ซึ่งอาจทำให้พยานเข้าใจว่าผู้ต้องหาคือคนร้ายและชี้ตัวผู้ต้องหาถูก

วิธีที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว อาจกระทำได้โดยการกำหนดให้มีการบันทึกชื่อ
 ที่อยู่อาชีพของบุคคลที่ร่วมยื่นในแถวกับผู้ต้องหา ลงในบันทึกการชี้ตัวผู้ต้องหาด้วย และควร
 กำหนดให้มีการถ่ายภาพการชี้ตัวผู้ต้องหาไว้ เพราะถ้าเกิดปัญหาสงสัยจะได้เรียกบุคคล
 ดังกล่าวมาซักถามและตรวจคุณภาพถ่ายนั้นได้

๒. ปัญหาเกี่ยวกับตัวพนักงานสอบสวนผู้จัดใหม่การชี้ตัวผู้ต้องหา

ไ้แก่ปัญหาที่พนักงานสอบสวนไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ
 ว่าพนักงานสอบสวนมุ่งหวังแต่จะให้พยานชี้ตัวผู้ต้องหาให้ถูกต้อง เพื่อเป็นประโยชน์
 แก่คดีของตนเท่านั้น โดยมีใ้คำนึงถึงพยานผู้ชี้แ่อย่างใด ว่าพยานจะจำผู้ต้องหาไ้ควา
 เป็นคนร้ายจริงหรือไม่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพนักงานสอบสวนมีความคิดว่า เมื่อตนใ้แจ้ง
 ขอบหาและสอบสวนผู้ใดเป็นผู้ต้องหาแล้ว ก็ต้องพยายามใ้ใ้ได้หลักฐานมามัดตัวผู้ต้องหานั้น
 ใ้ไ้ เพราะมิฉะนั้นผู้ต้องหาจะหลุดพ้นจากคดีของตน ประกอบกับระเบียบดังกล่าวก็
 เป็นเพียงระเบียบภายในของกรมตำรวจที่กำหนดใ้พนักงานสอบสวนถือเป็นแนวทางใน
 การปฏิบัติเท่านั้น ซึ่งถ้าพนักงานสอบสวนฝ่าฝืนก็มีผลใ้ใ้ได้รับโทษทางวินัย ไม่ต้องรับโทษ
 ทางอาญาแ่อย่างใด

ดังนั้นแนวทางแก้ไขปัญหานี้ใ้โดยการกำหนดเรื่องการชี้ตัวผู้ต้องหาไว้เป็นกฎหมาย
 ซึ่งอาจกระทำโดยการ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา กำหนด
 ใ้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่ตองจัดใหม่การชี้ตัวผู้ต้องหา ส่วนเรื่องรายละเอียดว่า
 คดีใ้บางจะตองจัดใหม่การชี้ตัวผู้ต้องหา ทั้งจะจัดใ้ใ้โดยวิธีใดและกระทำอย่างไรนั้น

ให้ออกเป็นกฎกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเรื่องการจัดตั้งผู้ต้องหา ซึ่งหากได้มีการแก้ไข
ตามวิธีการดังกล่าวแล้ว อาจมีผลให้พนักงานสอบสวนไม่กล้าฝ่าฝืนกฎหมายดังกล่าว
เพราะหากฝ่าฝืนแล้ว อาจทำให้ตนได้รับโทษทางอาญาได้ และโทษทางอาญาในที่นี้
ก็คือมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๓, ๑๖๒ ซึ่งมีบัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๑๕๓ "ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดย
มิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดย
ทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองพันหรือสองหมื่นบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ"

มาตรา ๑๖๒ "ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอก
ข้อความลงในเอกสาร กระทำการดังต่อไปนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามหน้าที่

(๑) รับรองเป็นหลักฐานว่า คนใดกระทำการอย่างใดขึ้นหรือว่าการอย่างใด
ได้กระทำความผิดหน้าคนอื่นเป็นความเท็จ

(๒) รับรองเป็นหลักฐานว่า ได้มีการแจ้งซึ่งข้อความอันมิได้มีการแจ้ง

(๓) ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ต้องรับจดหรือจดเปลี่ยนแปลงข้อความ
เช่นนั้น หรือ

(๔) รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริง อันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริง
อันเป็นความเท็จ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปีและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท"

นอกจากนั้นเราควรให้การศึกษอบรมแก่พนักงานสอบสวน เพื่อให้มีความรับผิดชอบ
ต่อหน้าที่ของตน โดยให้พนักงานสอบสวนเข้าใจว่าหน้าที่ของพนักงานสอบสวน
มิใช่แค่จะหาทางทำให้ผู้ต้องหาได้รับโทษอย่างเดียว แต่ต้องให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหา
ด้วย เพราะการที่บุคคลใดตกอยู่ในฐานะผู้ต้องหานั้น ไม่ใช่ว่าบุคคลนั้นจะได้เป็นผู้
กระทำผิดทุกคนไป